

KVINNOBERÄTTELSE

100 år av immigrantkvinnors liv och arbete i Malmö

Nyhetsbrev, nr. 1 - 2013

Rapport från Workshop 2, på Garaget, 2 december 2013

Parvin Ardalán Presenterar Projektet

Anekdoter & Berättelser från Deltagarna

Malmö Immigrantkvinnor - En Historisk Överblick

Rakel Chukri - Familj, Kärlek, Könsroller och Glamour

Etthundra år av immigrantkvinnors liv och arbete i Malmö

Malmö Museer, Feminist Dialog, ABF, och Malmö högskola

Talare: Eva Hansen, Parvin Ardalan, and Anna Svenson

Gästtalare: Rakel Chukri

Moderatorer: Fatuma Awil, Mamak Babak-Rad, Katarina Fehir, Sofi Jansson, Ann Margreth Date, Rasha Nasr, Anne Seidel, Isabella Z.Tuysuz

Koordinator (moderatorer): Gunilla Kajrup

Journalist: Karolina Jeppson

Fotograf: Linnea Svensson Arbab

Andra fotografier: Shirin Ardalan, Lotta Holmberg, Anders Høg Hansen

Illustration: Sharmin Afsana

Layout Nyhetsbrevet: Erling Björgvinsson

Grafisks design av affisch: Raha Asgarizadeh och Erling Björgvinsson

Facebook event: Sofi Jansson

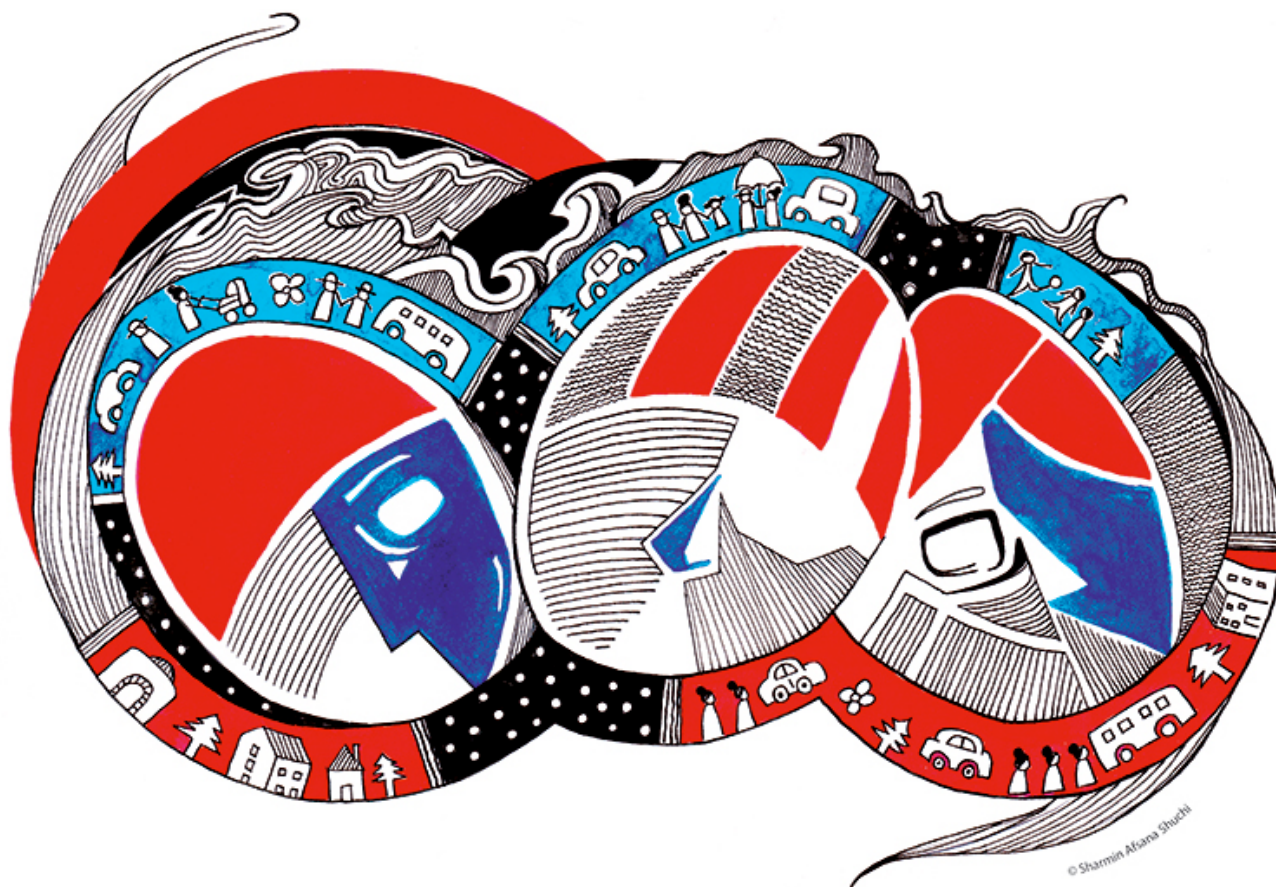
Projektgruppen: Eva Hansen, Fredrik Elg, Anna Svenson, Parvin Ardalan, Lotta Holmberg, Erling Björgvinsson, Anders Høg-Hansen

Tack till:
Soheyla Yazdanpanah för rådgivning.

Mamak Babak-Rad, Jonas Alwall, Richard Lagervall, Sofi Jansson, Fatuma Awil, Shirin Ardalan, Birgitta Hult, Ann Margreth Date, Kristina Kamnert, Gustav Ekman, Karolina Jeppson, Kristina Andersson, Maja Karlsson och Elvira Madhar för deras tid, arbetsinsats, deltagande i olika diskussioner och ideutvecklingsmöten.

Och en särskild tack till alla workshopsdeltagare samt organisationer såsom Amnesty, Asylgruppen, Folketshus Rosengård, Herrgårdens Kvinnoförening, Internationella arabiska kvinnoföreningen, Malmö Romska Idecenter, Nordic African Women (NAW), Women 2 Women och andra som har önskat vara anonyma.

E-post : Kvinna100@malmo.se
Parvin Ardalan: parvin.Ardalan@malmo.se
Anna Svenson; anna.svenson@malmo.se

Liv i Rörelse - Din berättelse Är en del av Stadens Berättelse

Workshoppedeltagare:

“Andra kvinnors historier ger en styrka”

“Det finns något att lära”

“Vi måste lära oss att bli internationella”

Varför behövs en ny historieskrivning?

100 År av Immigrantkvinnors Liv och Arbete i Malmö är ett projekt som drivs av Malmö Museer och nätverket Feminist Dialog i samarbete med ABF och Malmö högskola.

Den 11 juni 2013 hölls projektets första seminarium på stadsbiblioteket i Malmö med över 50 deltagare från 16 länder. Där talade vi om hur immigrantkvinnors arbete är osynligt i den svenska historieskrivningen och varför svensk historia måste skrivas om.

Med detta nyhetsbrev sänder vi en rapport från den första workshop som ordnats av projektet Etthundra år av immigrantkvinnans liv och arbete i Malmö. Projektet har initierats och drivs av Malmö Museer och nätverket Feminist Dialog i samarbete med ABF och Malmö högskola.

Tack till alla som deltog i vår första workshop på Garaget, Malmö, den 2 december 2013.

Detta nyhetsbrev sänds ut till alla deltagare, moderatorer, gästtalare och andra som är intresserade av projektet. En blygsam julklapp till er alla, och vi hoppas att ni följer projektet när vår hemsida/blogg introduceras i januari 2014. Vi planerar också fler nyhetsbrev.

Vid workshopen inbjöds deltagarna, som bildade små grupper, att reflektera och berätta sina historier, minnen och tankar för varandra. Evenemanget började med presentationer av några talare (Eva Hansen, Parvin Ardalán, Anna Svenson) och Rakel Chukri, som var särskilt inbjuden.

På Garaget hade vi också ordnat en liten provisorisk tidslinje (början på en utställning) som presenterade kvinnornas immigration till Malmö per decennium – från 1940-talet till idag – i text och bilder. Tidslinjen var avsiktligt oavslutad och visades bara den enda dagen.

Tanken är att den ska fortsättas med hjälp av deltagarna, eftersom de själva är en del av den dynamiska historieskrivningen. Anna Svensons historiska översikt är den första pusselbiten, som hon förklarade i sin presentation.

Med detta dokument skulle vi vilja dela med oss av fotografier, citat och sammanfattningar av människors historier. Ni finner dem efter introduktionen och anteckningar från Parvin Ardaláns tal. Välkomna att dela med er av era frågor, kommentarer eller andra historier.

Med vänliga hälsningar

Redaktionsgruppen

Historieskrivning av och om män

Eva Hansen, biträdande museichef på Malmö Museum betonade vikten av en mångfald av perspektiv och livsberättelser när man skriver en stads historia.

– Historia handlar mest om män. Den största delen av

Minnen av förändring

Rakel Chukri, journalist och kulturchef på Sydsvenskan är från en assyrisk familj. Hon berättade för deltagarna om sina minnen av kvinnor i familjen och i släkten.

– Kvinnor samlades ofta i köket, de var fantastiska på att laga mat. Men mitt starkaste minne är när kvinnor samlades för att titta på den amerikanska såpan Glamour på TV. De var alla förälskade i den karaktär som hade affärer med väldigt många kvinnor. Det som var intressant med detta var att assyriska kvinnor inte gifte sig av kärlek. Under de 40 år som min familj har varit i Sverige, har mycket förändrats. Det gäller bland annat hur de ser på äktenskap. Saker har förändrats därför att assyriska kvinnor har satt ner foten och visat att de vill bestämma över sina egna liv. Detta är en del av svensk historia. De här kvinnorna har levt längre i Sverige än i Turkiet. Det är värt att berättas.

Ett litet steg...

Parvin Ardalán introducerar en workshop om Etthundra år av immigrantkvinnors liv och arbete i Malmö. Under många decennier bidrog de som flyttade till Malmö på ett avgörande sätt till svensk välfärd och expansionen av den svenska industrin. I kväll kom de för att berätta sina historier. Vi får inte glömma att det finns mer än en historia – om en människa, ett folk, immigranter.

100.000 människor som bor i Malmö är inte födda i Sverige. 50.000 av dessa är kvinnor. En majoritet av immigrantkvinnorna har börjat om sina liv ännu en gång och vidareutvecklat stadens språk och kultur i mer än 170 nyanser. Ändå, såsom Irene Anderson påstår: "Det verkar som om ingen kvinna har levt i Malmö". Och jag skulle vilja tillägga att fler berättelser har blivit berättat om immigrantkvinnor men desto färre av dem själva.

Projektet är ett litet steg mot att åter läsa om, åter skriva om och omvärdera historien om immigrantkvinnorna i Malmö. Vilka är immigrantkvinnorna? Vad ville de berätta om? På vilket sätt identifierar de sig själva och hur blir de identifierade av andra? Hur kom de till Malmö och hur levde de här? Vad gjorde de? Hur uppträdde samhället gentemot dem? Vilka minnen bär de med sig; från dåtid till nutid? Vilken roll har de spelat i uppbyggnaden av Malmö stad?

Projektets strävan - som egentligen är en rörelse och en process - är att dokumentera genom att intervjua, samla livshistorier, genomföra seminarier och workshops, organisera utställningar och mm. Genom de medverkandes historier vill vi ifrågasätta och undersöka svaren för att främja den kollektiva diskussionen om och med immigrantkvinnorna i Malmö. Kvällens workshop är en början på framtida publika diskussioner som kommer att fortsätta på olika platser genom samarbete med kvinnor, grupper och nätverk.

Låt oss inte prata om de stora männen från Malmö stad utan istället om historien om kvinnor och immigrantkvinnorna i Malmö som vanliga samhällsbyggare.

Det är inte berättaren men berättelserna i sig

Den första workshopen var trevlig, användbar men ändå en svår upplevelse för oss. Vårt mål var att skapa ett informellt och förtroendefullt rum för oss alla. Eftersom vi inte spelade in någonting är vår rapport en samling av allas våra observationer och anteckningar. Det som följer här är baserat på det som skrevs och det som diskuterades under sessionerna och en

rapport från en oberoende journalist som följde evenemanget. Vi har tagit bort namn, platser, gruppnummer och annan identifierbar information för att betona att poängen med dessa texter inte är att förstå vem som berättar utan berättelserna i sig.

Att förändra historieskrivningen

Förväntningarna inför kvällens workshop var: att ta reda på vad vi kan göra tillsammans, synliggöra kvinnans roll och lyfta idéer som inte annars lyfts fram i samhället. Historien har skrivits för och av män. Vi vill medverka till att förändra det!

Deltagarna började med att kommentera några problematiska aspekter rörande den historiska introduktionen och tidslinjen. Några tyckte att tidslinjen visade stereotypiska bilder av svarta kvinnor (som lagar mat, tar hand om de äldre, dansar). Somalier nämndes knappt i introduktionen, eller mycket senare i tidslinjen än den tidpunkt då somalier började komma till Sverige. Varför var en chilensk man med i tidslinjen? Saknas det verkligen chilenska kvinnor i historien? Tidslinjen var selektiv. Även om det inte var meningen att allt skulle visas i tidslinjen, är det fortfarande en selektiv process att bestämma vad som ska presenteras och vad som inte ska presenteras. Den selektiviteten bestäms av den som väljer material, vilket är beroende av den personens perspektiv och position i samhället. Ett postkolonialt perspektiv behövs i det här projektet!

– Det går inte att generalisera kvinnor som en homogen grupp, eftersom kvinnors olika erfarenheter bestäms av ras, etnicitet, klass, sexuell läggning, könsidentitet etc.

– En av deltagarna uttryckte problemet med vita kvinnors dominans på arbetsmarknaden. Hon hade erfarenhet av att initiera flera olika projektidéer i olika kontexter och inom olika organisationer – idéer som riktade sig specifikt till kvinnor från olika afrikanska länder – men så fort pengar hade beviljats till projekten kom de vita kvinnorna och tog över. Anledningen var den postkoloniala uppfattningen om att "hjälpa de afrikanska kvinnorna som inte klarar det själva". Hon var tvungen att delta som volontär, trots att hon var den som initierat själva projektidén från början.

– Det startas alltid top-down-projekt där immigrantkvinnor inte tillåts delta i processen. Idén och projektets syfte är redan definierat och det ges inget utrymme för påverkan, vilket gör att immigrantkvinnor alltid får en marginaliserad roll även i projekt som rör dem själva.

– Ett problem är bristen på resurser för "afrikanska kvinnoprojekt", eller snarare att det inte finns någon kontinuitet. Dessutom är det männen som ges utrymme att arbeta med kvinnofrågor. Det finns ett stort behov av ekonomisk stabilitet och kontinuitet för den typen av projekt. "

Sverige var vårt tredje land

Vi var 5 kvinnor i gruppen där 4 av oss var immigranter. Det gemensamma med gruppen var att Sverige var vårt tredje land och två av dem var statslösa, alltså hade vi inget land att återvända till.

Den första kvinnan hade kommit till Sverige 1987 och beskrev sin första tid med en stor ensamhet. När hon hade fått sitt första barn ville hon föda ett till så att det första barnet skulle slippa känna samma ensamhet som hon själv hade känt. Sedan ville hon ha så många barn

Den andra kvinnan var 12 år gammal när hon hade lämnat sina föräldrar för att bosätta sig i ett land där det inte pågick ett krig. I det nya landet hade hon utbildat sig, lärt sig språket och skulle börja jobba men ett nytt krig bröt ut i det nya landet och hon blev tvungen till att fly för andra gången. Sverige var hennes slutdestination, säger hon.

Den tredje kvinnan hade varit bosatt i ett annat land innan hon kom till Sverige. Hon kom till landet för att hon hade gift sig med en kvinna från det nya landet men hade sedan skilt sig. Hon har nu en ny relation i Sverige. I hennes hemland är homosexualitet inte acceptabelt och därför var hon nöjd över att vara bosatt i ett land där hon kunde vara öppen med sin sexuella läggning.

Den fjärde kvinnan var etniskt svensk och

som möjligt så att de skulle kunna ge varandra stöd när de blir vuxna. Hennes riktiga integration med språket hade börjat när sonen hade kommit hem från skolan en dag och berättat för henne att han hade sagt till läraren att hans mamma inte talade svenska och därför inte kunde komma till ett föräldramöte. Det blev startpunkten för henne berättade hon. Hon började då lära sig språket och utbildade sig till undersköterska senare.

- Man bör vara envis och kämpa och kämpa hela tiden.

ville vara med och lyssna för att hon tyckte att det var spännande att lyssna på kvinnornas livshistorier.

Den femte kvinnan var jag. Jag kom till Sverige första gången när jag var ett barn. Jag fick en identitetskris när jag var 18 år och åkte till andra länder för att kunna kämpa för mitt folk inom olika NGO-organisationer som arbetade med mänskliga rättigheter för mitt land. Åkte in i kriget 2006 och märkte att jag var ganska svensk. Kom tillbaka till Sverige 2010 och bosatte mig i Malmö för att börja om från noll och utbildade mig till freds- och konfliktsvetare.

Att få en andra chans "in och av"...

Gruppen var sammansatt av fem kvinnor från bara två länder. Tre kvinnor hade bott i Sverige i mer än 25+ år, och de två andra kvinnorna hade bara varit i Sverige i mindre än tre år.

Det dominerande intrycket var positivt, dvs kvinnorna hade fått en andra chans "in och av" Sverige främst pga att utbildningssystemet

hade gjort det möjligt för dem att studera och nå sina mål, som att få meningsfulla arbeten. Två av dem arbetade, en studerade och arbetade deltid, en var pensionär och den femte var på nivå D i SFI. De tyckte också mycket om att arbeta som aktivister på fritiden.

Får ofta besvara "märkliga" frågor

Kvinna 1 - Flyttat till Sverige efter flera år i fängelse. Utsattes för tortyr i hennes hemland. Kände samhörighet med andra kvinnor där. När hon kom ut flydde hon till sin man i Sverige. Här skilde de sig efter några år. Fängelse tiden lämnade sina spår i henne. Fyrverkerier var explosioner i många år... i hennes hjärna... oavsett vad andra sa till henne.

Kvinna 2 - Diskriminering på grund av hudfärg. En liten flicka pekade på hennes dotter och sa att dottern var ful och det när de var på en dagligvaruhandel. Hon gick fram till mamman och berättade det inträffade. Mamman ifrågasatte om kvinna 2 verkligen förstod vad hennes dotter hade sagt. Kvinna 2 var tacksam över att hennes dotter inte hörde flickans uttalande för att hon inte skall få komplex för sin hudfärg. Hon får ofta besvara "märkliga" frågor om barnens hår och afrikanska drag. Sverige var aldrig drömlandet. Hon flyttade hit med sin svenske man som arbetar här. Hon är pedagog

men arbetar inte då hon är småbarnsmamma till 2 barn.

Kvinna 3 - Flyttade hit till sin man. När det var dags att söka jobb varnade hennes man henne för okvalificerade arbeten. Hon ville inte arbeta med lokalvård och det var hennes motivation till sina universitetsstudier. Idag har hon svårt att hitta jobb med tanke på att det råder brist på yrken inom hennes utbildningsområde.

Kvinna 4 - Hade akademisk bakgrund vid flytt till Sverige. Har idag familj och är aktiv i föreningslivet.

Kvinna 5 - Flyttade hit och nollställde sig genom att lämna tidigare utbildning och erfarenhet bakom sig och läsa ett nytt ämne. Så gjorde hennes man också. De ansåg att vägen till validering av betyg från hemlandet tog nästa lika lång tid som att läsa om allt.

En flicka är på väg till Malmö

En kvinna kom till Malmö en månad gammal, en kall december 1945, med sin far och mor. Hennes pappa hade kommit till Skåne 26 april 1943 efter att blivit dömd till döden i Danmark för att ha deltagit i motståndsrörelsen mot den nazistiska ockupationen.

En kom till Sverige 30 år gammal med sin man på grund av kriget på Balkan 1992. Hon har bott här i 27 år och har svenskt pass. Hon är skild.

En kom direkt till Arlanda flygplats från (afrikanskt land). Hennes man var då i Sverige. Han kom via Japan och är protestant. De kom hit för 30 år sedan.

En har en son och en gravid dotter. Det finns en liten flicka på väg till Malmö

R berättade att. Hon var den första afrikanska kvinnan som kom till Arlanda utan visum. Året var 1975. Hennes man och hon återsågs i Lund efter att han hade åkt via Japan till Sverige. Han är protestant. Hon ville åka till USA, inte Sverige. Hon har två söner. Idag bor även tre ensamkommande barn hemma hos henne.

-Det händer då och då att jag har varit utan arbete, men jag har aldrig varit hemmaarbetande.

-Jag läste svenska med chilinare, de hade samma bakgrund. De tillhörde arbetarklassen och var vänsteranhängare. Jag hade då stor afro-hår och höga klackar (skratt). Jag var 22 år.

J 22 år, är helsvensk i flera generationer tillbaka. Hon läser migration och arabiska.

-Jag har varit på Jalla Trappan, bodde tre månader i Palestina och sex månader i Kina. Min framtidssplan är att vara en arabisktalande psykolog.

R – Jag känner mig svensk när jag kommer till E, då längtar jag tillbaka till Sverige. Jag inser att mitt tankesätt har förändrats. När jag är i Sverige känner jag mig e... och längtar dit.

AM – Hur ser man att någon är invandrare?

R – Det kräver en sorts dialog.

R – Att vara invandrare är en slags identitet, det är inget negativt, jag känner mig trygg i det.

D kommer från K.

-Situationen för invandrarkvinnor blir bara svårare och svårare, de får sämre hälsa hela tiden.

-Folk ser oss inte som människor, vi bemöts inte på samma lika villkor.

-Vi [D och R] har varit engagerade och aktiva. Nu är kvinnorna isolerade. Förändringen skedde på 1990-talet.

-Det finns familjer som väntar sex, sju år på att få uppehållstillstånd. Sverige var inte förberett på att ta emot så många människor.

-De första tjugo åren är svårast. Man lämnar allt, mamma, pappa, allt.

Citat från deltagarna

"Man måste börja om från början"

"Jag hör inte nödvändigtvis ihop med människor som kommer från mitt hemland. Man försöker hitta ett nytt hem tillsammans (med andra människor)"

"Jag kände att jag var svensk när jag åkte till (plats i världen). Jäklar vad jag var svensk"
"Så du var förlorad"
"Ja"

"Åk hem, sa en pojke när jag var barn."

"Jag skulle inte vilja gå till Lilla Torg. Om Södervärn: "här hittar man alla." Här på Möllan är vi alla annorlunda."

"Lilla Torg I would not want to go to. On Södervärn: "here you find everybody". Here at the Möllan we are all different"

Passkontrollant på flygplats: "ska du åka hem?" Nej, jag måste besöka mina föräldrar i (landets namn), sen åker jag hem igen."

"Mitt första pass var svenskt. Hade aldrig haft ett pass innan jag reste med det röda. När jag kom med mitt svenska pass till mina föräldrars land, då blev jag respekterad."

"Jag måste lära mig svenska. Det var viktigt."

"Jag var tvungen att ta mig ut ur Syrien. Jag hade inget val. Det var krig där så jag måste ge mig iväg."
"Jag kom direkt till Språkkaféet."

"Jag har inte mina examenspapper. Jag måste börja om igen."

Malmös historieskrivning i förändring

Mer än 60 kvinnor från Malmö med omnejd samlades på biblioteket och mötesplatsen Garaget. Kvinnor delade med sig av sina livsberättelser och pratade om erfarenheten av att vara kvinna med invandrarbakgrund i Malmö. En helt vanlig måndagkväll visade sig bli en särskilt minnesvärd sådan.

Liv i Rörelse är den första workshopen i projektet 100 år av immigrantkvinnors liv och arbete i Malmö. Ett introduktionsseminarium hölls på Stadsbiblioteket i juni och riktade sig till alla intresserade. Den första workshopen riktade sig nu specifikt till kvinnor med erfarenhet av immigration.

Projektet har tagit fram en mindre utställning över de senaste 100 årens immigrationsflöde till Malmö. Text och fotografier markerade på en tidslinje när olika grupper av immigranter kom till Malmö. De flesta kvinnor kom antingen som arbetskraftsinvandrare eller som flyktingar. Kvinnor flydde sina hemländer exempelvis under andra världskriget, under militärkuppen i Chile, vid revolutionen i Iran, vid kriget på Balkan, vid kriget i Irak och i Somalia. Statistik visade i vilka stadsdelar immigranter bor i Malmö och deras nationalitet.

Att börja om från noll

Deltagarna kunde sedan välja ett diskussionsbord och prata i mindre grupper om fem – sex personer. Gruppsamtalen leddes av en moderator. Alla moderatorer var kvinnor och de flesta hade själv erfarenhet av immigration. Skratt och högljudda samtal likväl som mer försiktiga röster fyllde bibliotekslokalen.

En av grupperna leddes av Katarina Fehir som arbetar med jämställdhet och anti-diskriminering i Malmö stad. Fem kvinnor runt bordet diskuterade och berättade om sig själva. Att samtala utifrån allas personliga berättelser skapade en särskild lyhördhet och en god stämning.

En kvinna börjar berätta:

– Jag har återuppfunnit livet i Sverige. Man måste börja om. Man tappar identiteten, vilket förstärks när man inte heller har något arbete. Men man hittar resurser inom sig själv som man inte visste att man hade. Jag är själv från ett europeiskt land. Människor här blir förvånade när jag säger att jag definitivt känner mig som en invandrare.

En kvinna mitt emot fortsätter:

–Jag kom till Sverige med små barn. När mina barn började skolan fick jag höra att de inte åt maten där, de åt bara mackor. Då lärde jag mig laga svensk mat och barnen lärde sig att tycka om det. Men nu äter de inte maten från mitt hemland. Det är svårt att känna att barnen hör till ett annat land än jag själv.

En tredje kvinna kom till Sverige för kärleken och beskriver hur hon hela tiden kämpar för romska kvinnors rättigheter.

– Först tyckte jag inte om Sverige. Men jag upptäckte att det fanns mycket möjligheter här, såsom utbildning och bra arbete, även som romsk kvinna. Men att studera innebar att jag fick kämpa hårt mot hela gruppen av romer och mot min familj. Det är väldigt tufft. Man måste vara överexemplarisk hela tiden. Jag vill visa romska kvinnor att om jag kan, så kan de också. Jag vill visa dem att vi romska kvinnor har rättigheter. Men det har jag ännu inte lyckats med.

Centrala frågor och erfarenheter som diskuterades

Tiden försvann snabbt under bordssamtalen. Många kvinnor ville gärna ha mer tid för samtal i små grupper. Då alla samlades i plenum igen, berättade moderatorerna vilka frågor som dis-

kuterats mest och vad man valt att lyfta fram vid varje bord.

De innehållsrika bordssamtalen kretsade kring följande frågor och erfarenheter:

Situationen för invandrarkvinnor i Sverige hårdnar. Det är svårare nu än för 20 år sedan. Det beror på svårigheter i asylprocessen och svårigheter att hitta arbete. Det är en tid av osäkerhet. Det är svårare att engagera sig och vara aktiv.

Man kan inte generalisera vad det är att vara kvinna. Vi har alla olika upplevelser beroende på vilka vi är - etnicitet, klass, ålder och sexuell läggning spelar in. Men man kan dela erfarenheter av rotlöshet, av att skapa en ny identitet, av utanförskap och diskriminering.

Är själva termen "immigrantkvinnor" exkluderande?

Hybrid identitet.

"Jag känner mig svensk när jag är i Östafrika och längtar tillbaks till Sverige. När jag är här längtar jag dit. Mitt sätt att tänka har förändrats."

Det är ett privilegium att ha rötter i olika kulturer. Men immigrantkvinnor i Sverige har olika upplevelser. Några känner sig stolta och att vara immigrant är en del av deras identitet. Andra känner ingen stolthet alls.

Projekt som riktar sig till invandrare är ofta toppstyrda. När immigrantkvinnor kommer med idéer som realiseras i kommunalt finansierade projekt, får kvinnorna själva endast jobba som volontärer.

Projekt som riktar sig till invandrarkvinnor borde också inkludera hela spektra av familjekonstella-

tioner och familjerelationer.

Färgade kvinnor porträtterades på ett stereotypt sätt på bilderna vid tidslinjen. Flera bilder föreställde kvinnor när de lagar mat, dansar eller arbetar med gamla.

Svenskar tänker på Afrika som ett homogent land. Det brukar heta "projekt för afrikanska kvinnor".

I verkligheten är det ofta män som leder projekten som handlar om kvinnor och frågor som rör kvinnor.

Sverige är möjligheternas land. Malmö kallas Lilla Bagdad och även Lilla Teheran.

"Efter 20 år känner jag mig hemma i Sverige".

Svenska kvinnor behöver tänka på att inte exkludera kvinnor med immigrantbakgrund. I projekt som handlar om kulturrelaterade frågor och som ska stärka kvinnors rättigheter, händer det att immigrantkvinnor med erfarenhet av frågan i sig, blir åsidosatta.

Fortsättningen på projektet bör vara att nå ut och att man kommer till olika områden i Malmö. Projektet bör ta fram kvinnliga förebilder.

Det handlar alltid om män. Det är väldigt viktigt med kvinnors historia.

Moderatorer: Fatuma Awil, Mamak Babak - Rad, Katarina Fehir, Sofi Jansson, Gunila Kajrup, Ann Margreth Date, Rasha Nasr, Anne Seidel, Isabella Z.Tuysuz

Dokumentation: Karolina Jeppson
karolina.jeppson@gmail.com

Kvinnor!

Bor du i Malmö?

Har du kommit till Malmö från ett annat land?

Din berättelse är en del av stadens berättelse!

Vill du prata med andra kvinnor om dina erfarenheter och ditt liv, eller kanske bara lyssna?

Tag gärna med dig en sak, en bild eller en doft som är viktig för dig därför att den väcker minnen.

Varmt välkommen till en träff på GARAGET - Med kvinnor för kvinnor.

**Måndag 2 december 18.30 - 20.30.
GARAGET, Lönngatan 30.**

Vi bjuder på fika.

Hoppas vi ses där!

Parvin Ardalan & Anna Svenson

Malmö Museer

www.facebook.com/events/180619178798096/

Parvin Ardalan, 0729-63 65 87, parvin.ardalan@malmo.se

Anna Svenson, 0705-88 19 86, anna.svenson@malmo.se

“I Malmö ser du världen”

Anna Svensons historiska överblick

Etthundra år av immigrantkvinnans liv och arbete i Malmö, det är ett oändligt stort område.

Men egentligen skulle vi kunna gå ännu mycket längre tillbaka i tiden. Till för några hundra år sedan var Skåne en del av Danmark. De som bodde i Malmö var alltså danskar, och än idag är danskfödda en stor grupp i Malmö. Längre fanns det dessutom många tyskar här, och på 1700-talet låg här en tysk kyrka med gudstjänster på tyska.

Från ca 1850 till ca 1930 var Sverige i första hand ett utvandringsland. Till följd av en stor befolkningsökning och brist på lantbruksjord men också religiösa och politiska konflikter, emigrerade många från Sverige. En miljon svenskar gav sig iväg då, de allra flesta till USA, och den stora emigrationen är en viktig del av Sveriges historia och historieskrivning. Man kan läsa om denna period i böcker av Vilhelm

Moberg (Utvandrarserien i fyra delar). Idag räknar man med att det i USA finns 8 miljoner människor med svenska rötter.

Men nu går vi till år 1914 – det är när första världskriget (1914-1918) började. Då var Malmö en stad på ungefär 100 000 invånare. Bara ett par hundra kvinnor flyttade in till Malmö från utlandet det året, och de flesta var just danskor och tyskor. De kom alltså från grannländerna. Pass behövdes inte för resa in i Sverige mellan 1860 och 1914.

Idag, 2013, bor det mer än 300 000 människor i Malmö. Och här finns idag fler än 47 000 kvinnor som är födda i något annat land. Det betyder att 1/6 av alla dem som bor i Malmö är utlandsfödda kvinnor. I världen finns det mer än 240 länder, och i Malmö är fler än 170 länder representerade. Vad är det som har hänt under alla dessa år? Här följer en mycket kort sammanfattning av den utveckling som har ägt rum.

Före andra världskriget (1939-1945) var invandringen till Malmö mycket liten. I samband med kriget kom många flyktingar till Sverige, i första hand judar som flytt undan Förintelsen, medlemmar i motståndsrörelser och flyktingar från de baltiska länderna. Till

Malmö kom flera tusen flyktingar, många från Danmark men också från övriga Europa. En del var så sjuka att de dog här, några stannade kvar, men de allra flesta återvände hem eller gav sig iväg till något annat land.

Men kriget betydde att många länder i Europa var helt sönderslagna. Husen var bombade, vägar och gator var borta, och industrierna låg i ruiner. Man behövde allt – mat, kläder, mediciner, maskiner.

Sverige deltog inte i kriget och landet hade inte skadats. Fabrikerna fungerade och industri, kommunikationer och infrastruktur var intakta. Det betydde att Sverige kunde

exempel Finland.

I dåvarande Jugoslavien var det under efterkrigstiden ont om jobb och många gick arbetslösa, även de som hade en god utbildning. I de kommunistiska länderna var det förbjudet att resa ut från landet utan tillstånd, men 1965 öppnade Tito landets gränser, och många exjugoslaver kom till Sverige och Malmö för att arbeta. Än idag är en stor del av de utlandsfödda invånarna i Malmö födda i dåvarande Jugoslavien.

Ungernrevolten 1956 följdes intensivt i svenska media. Flyktingar strömmade ut ur landet, Sverige tog väl emot dem som kom hit,

producera många av de varor som behövdes i Europa, där efterfrågan var så stor. Men Sverige hade inte tillräckligt med arbetskraft för att kunna klara den stora ökningen av produktionen – och i det krigshärjade Europa saknades det arbetstillfällen. Sverige sökte sig ut i Europa för att rekrytera arbetskraft, och redan 1946 började Kockums varv här i Malmö att rekrytera arbetare från Italien. Så småningom kom arbetare till Sverige och till Malmö också från Turkiet, Grekland, Portugal men också från de nordiska länderna, till

och det var dessutom lätt för dem att få arbete. I början av 60-talet kom den första svarta studenten till Lund. Han hade flytt undan apartheid i Sydafrika, och hans ankomst väckte stor uppmärksamhet här. Sydsvenskan mötte på Bulltofta och studenterna samlade in pengar för att stödja honom och för kampen i Sydafrika. Ordet SOLIDARITET var viktigt, särskilt solidaritet med det som kallade tredje världen, u-länder eller utvecklingsländer.

1967-68 bestämdes att alla som kom

hit för att arbeta skulle skaffa tillstånd för det innan de kom till Sverige. Om de inte var nordiska medborgare som inte behövde några tillstånd. Så nu var det mycket svårare för människor utanför Norden att komma hit för att arbeta. Invandringen blev mer reglerad.

I slutet av 60-talet drevs en antisemitisk kampanj i Polen, och många judar kom till Sverige och Malmö.

Den stora invandringen av arbetskraft höll på ända till början av 1970-talet. Då började Sverige få konkurrens av industrier i andra länder och situationen ändrades markant. Fackföreningarna avrådde från rekrytering av arbetskraft från utlandet.

Malmö hade varit en gammal industristad, men nu började det man kan kalla en avindustrialisering. Arbetslösheten hade tidigare varit lägre i Malmö än i övriga landet, men från 1970 började den stiga.

Från början av 1970-talet var arbetskraftsinvandringen till Malmö i stort sett slut. I stället började en omfattande immigration av flyktingar som tydligt speglar händelserna ute i världen. Samtidigt med denna immigration har förutsättningarna skärpts för att få asyl och uppehållstillstånd i Sverige.

”Har du sett Malmö har du sett världen” skrev Sydsvenskan för mer än trettio år sedan. Idag kan man lugnt påstå att – ”i Malmö ser du världen”. Nedan nämns bara några av alla de revolter och krig i världen som har gjort att människor har sökt sig till Sverige och till Malmö. Observera att här redovisas bara enskilda exempel, i kronologisk ordning:

1967 tog militären i Grekland makten genom en kupp, och landet styrdes som en diktatur till 1974.

1973 tog militären makten i Allendes Chile. Sedan fortsatte diktaturerna i Latinamerika: Argentina, Colombia, Uruguay osv – men just Chile blev mycket uppmärksammat i Sverige eftersom svenska ambassaden i Santiago gjorde stora insatser för att hjälpa dem som var emot regimen.

1979 störtades shahen i Iran, och landet kallas nu formellt en islamsk republik. Revolutionen följdes av hårda förföljelser på intellektuella och olikänkande som kulminerade under den så kallade kulturella revolutionen

på 1980-talet. Miljoner välutbildade iranier lämnade landet som en konsekvens av socialt och politiskt förtryck. Iran och Irak låg i krig 1980-88, och USA invaderade Irak 2003; Saddam Hussein störtades. Flyktingar från Irak sökte sig till Sverige i stor skala, och i Malmö är de idag den största utlandsfödda gruppen.

1979-89 låg Afghanistan i krig med Sovjetunionen – talibanrörelsen växte fram, och USA invaderade Afghanistan 2001.

På 1990-talet föll Jugoslavien sönder och splittrades upp i ett antal länder efter mycket blodiga krig. Massor av flyktingar kom till Sverige och till Malmö, särskilt från Bosnien.

Idag utspelas ett blodigt inbördeskrig i Syrien, och Sverige tar emot och ger uppehållstillstånd till många flyktingar därifrån i dessa dagar.

Malmö har 303 000 invånare. Av dem är 92 200 födda i andra länder, och ungefär hälften är kvinnor. De allra flesta utlandsfödda kommer som nämnts från Irak, sen följer Danmark, före detta Jugoslavien, Polen och Bosnien. 59% av alla utlandsfödda malmöbor har blivit svenska medborgare.

Anna Svenson

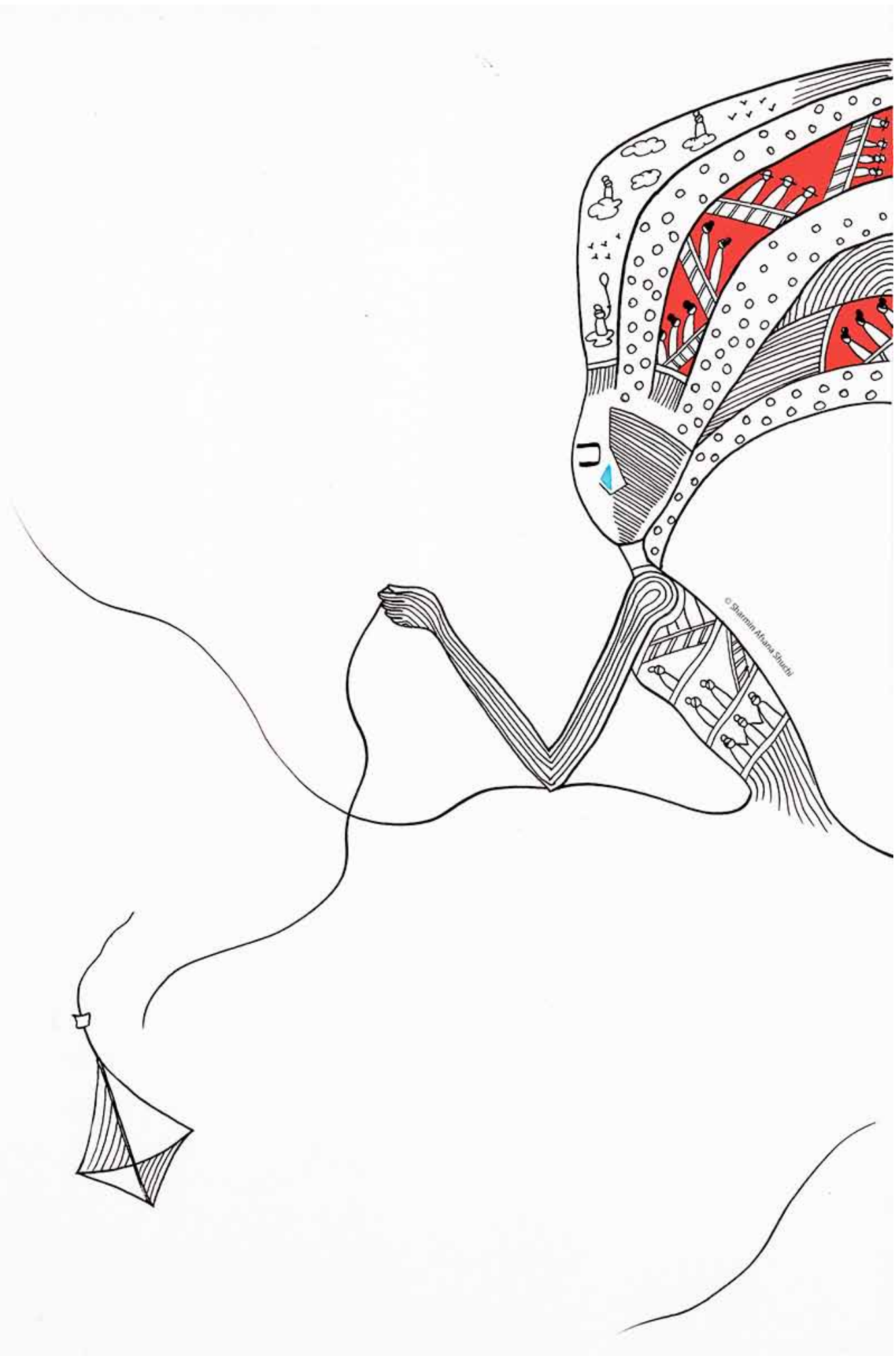
Tidslinjefragment

Behind the introductory speeches and the workshop tables we had placed a temporary background timeline with images and text on 8 decades of women immigration and life and work in Malmö, although also with some notes and images related to immigration in general.

Intentionally, the text as well the images depicted some new aspects, such as the central role of immigrant women in the work force – but also commonly depicted and described aspects.

© Sharmin Ahana Shirdi